

Per JUDITH PUJOL

Curs 1997-98

La Kabra tira al monte és un monòleg que durant l'hivern de 1996 ha estat representat a Madrid, a la sala Alfil, més tard a fet una gira i finalment ha vingut a parar al teatre Villaroel de Barcelona la tardor de 1997.

Textos: Paolo Rossi, Andreu Martín i Ortagalde.

Intèrpret: Karra Elejalde.

Director: José A. Ortega.

Traducció: Paola Fornasaro i José F. Vilchez.

Adaptació: Ortagalde.

Espai escènic i vestuari: Julio Torrecilla.

Il·luminació: Joan Sabaté i Felipe Ramos.

So: Artur Álvarez.

Cartell: Enrique Ventura.

Fotografia: Txiqui Berraondo.

Producció: Ortagalde.

Karra Elejalde, després de molt de temps fent cinema, va decidir tornar a fer alguna cosa de teatre. Ajuntant-se amb professionals que ja coneixia va sorgir *La Kabra tira al monte*. Per començar, cal parar atenció al nom *Ortagalde*, que està format per Ortega i Elejalde. Director i intèrpret, a part de dur a terme junts *La Kabra tira al monte*, havien treballat en *Etc. etc...*, 1986 (la qual és una primera part de *La Kabra...*), i a *Los Funcionarios*, 1989, a més José Andreu Martín (textos) havia dirigit a Karra a *Sauna*, 1989. El cartell de l'obra és l'adaptació del cartell d'*Etc. etc.* per tant les bones relacions entre ells fan de l'obra un conjunt ben lligat. Però això no s'acaba aquí, ja que l'obra s'ha representat al Villaroel, on anteriorment s'havia representat *Etc. etc...* Aquest teatre és molt apropiat per a aquest tipus d'espectacles. Totes les relacions entre ells fan que realment el Karra i l'Ortega s'adaptin molt bé a la dita: *La Kabra tira al monte*.

En començar a parlar d'aquesta obra hom podria explicar en poques línies el tema: un *cuenta cuentos* que és ex-exalcohòlic, ex-extoxicòman i exmarit, que seguint la teràpia recomanada pel seu metge, recorre a un psicodrama.

Ara bé, tot i que com a definició supèrflua del tema de l'obra no està del tot malament, no és suficient ja que *La Kabra tira al monte* va més enllà. I

és que aquest psicodrama (en el qual el públic també hi està involucrat), encara que sembli curatiu i provoqui grans rialles, és una forta crítica a la societat.

És un *cuenta cuentos* que s'aferra a una teràpia per superar els seus problemes. Aquesta teràpia es basa en l'actuació d'un actor per explicar el seu passat i entorn; és a dir, el metge recomana al protagonista actuar (com a *cuenta cuentos*, ja que és la seva professió) i esplaïar-se. I és aquí on està la crítica perquè el *cuenta cuentos* comença a actuar, recordar i imitar personatges. I aquests personatges no són simples protagonistes del record, sinó que són personatges que donen molt a parlar, universals, utilitzats i enfocats vers la crítica, que reflecteixen la realitat pura i crua de l'Espanya actual. Hi ha, per exemple, el pare Evelio, el polític de dretes, el guàrdia civil, l'entrevista a la televisió, el matrimoni, un obrer que va contra de la manifestació..., tot reflectint, cada un d'ells, la crítica d'allò que representen: el clero, l'exèrcit, el sexe, les drogues i l'estructura de la societat en general. Aquest passar constant de records i de situacions arriba al punt del caos mental de l'ex-extoxicòman, ex-alcohòlic i exmarit, el qual comença a barrejar personatges ja vistos amb els altres, dins la història de l'enfonsament del Titanic. Finalment l'obra s'acaba amb una pregària del protagonista donant gràcies a Déu per totes les coses desgraciades d'aquest món.

En llegeixo les crítiques: "Guàrdia, clero, rics, empresaris..., personatges i situacions que ens són familiars".

Uf! Me n'adono que realment tots els personatges utilitzats en el monòleg em són familiars. I si torno a repetir *familiars* és perquè crec que el mot s'ho mereix ja que una cosa poc "corrent", poc "abundosa" i poc "comuna" no ens és familiar. I a continuació relaciono el fet que personatges, que aparentment em repugnen, em són familiars: Terror!!... És que estic tan acostumada (abundant, corrent, comú) a veure aquests casos que, fins que algú no els exagera, no se m'encén el xip crític? És que dins meu hi ha petites dosis de cadascun d'aquests personatges?... Doncs, sí, aquests personatges em són familiars, tot i que em costi d'assumir-ho, perquè estic molt acostumada que formin part de la nostra vida. Els porto a dins perquè són reflex de molts dels meus vicis i costums. Quan me n'adono intento fugir-ne i quedar-me amb el meu "jo" únic, sense costums (inculcats) que a vista dels altres són bons i per tant, per ells, estic boja... (em miro al mirall).

Bé, doncs, al que anava: Karra ens porta a la crítica d'allò que ens envolta (és a dir, la societat en general, jo també sóc societat), ens "enxampa" (qui és un jo sense influències?) mitjançant molts personatges que són visió-nats per una sola persona que està en canvi constant.

Canvi constant —sí—, les paraules que m'han remès a metamorfosi i que m'han portat a pensar en Kafka (a més tinc davant el fabulós cartell de l'obra).

Ara bé..., potser hi ha massa diferències entre l'època de Kafka i la meua, a més la forma de "crítica" de Kafka és diferent a la de l'obra: no ens parla, ni molt menys, de personatges "familiars" i és molt difícil penetrar en ell... Però, si més no, l'he relacionat! I el que m'ha dut a veure la semblança (no han estat les *k*), és que Kafka, mitjançant la utilització de diferents personatges, ens il·lustra el comportament humà, una fauna que desinfla com a exemple metafòric de les més grans i més petites virtuts dels homes. El seu afany per desfigurar la realitat fins al punt que, desfigurada, acaba donant la imatge de la més estricta realitat. En aquesta forma de dir les coses i de criticar se'ns reflecteix l'obra.

Per tal de fer més entenedora aquesta relació he decidit posar un petit fragment d'un text d'en Kafka. Per mitjà d'aquest, intentaré establir-hi les similituds (tot i que per entendre-ho millor es necessitaria més d'un fragment) que a mi m'ha semblat trobar-hi (i continuo pensant que el culpable és el cartell).

El creuament

Tinc un animal curiós, meitat gat, meitat xai. El vaig heretar amb una de les propietats del meu pare. Abans tenia més de xai que de gat. Ara participa d'ambdues naturaleses per igual. Del gat, el cap i les ungles; del xai, la mida i la figura; d'ambdós, els ulls, salvatges i encesos; el cabell, suau; els moviments, ara saltarins, ara lànguids. Al sol, a la finestra, es fa una bola... No pot miolar i odia les rates...

Les relacions podrien ser: Per començar, tenim un ésser de doble naturalesa i, com tal, té contradiccions: "l'esquizofrènic" i nosaltres (ja que com he dit abans no som un "jo" sense influències) també tenim aquestes contradiccions.

Quant al xai, l'animal fuig dels gats, però pel fet de ser gat pretén atacar els xais, i pel fet de persona "racional", fuig de la bogeria, però pel fet que és "boig" pretén atacar "allò racional"... Ara bé, qui és el boig i qui el racional?

També veiem un constant canvi: primer més xai (ésser individual, humà) que gat. Quan té tracte amb el propietari es desenvolupa més la seva naturalesa de gat (guàrdia, clero, rics, empresaris..., personatges i situacions que ens són familiars).

Kafka i Karra m'han ajudat a veure tots els meus *jo*.

Un 10 al Karra.